

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО „ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ”**

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
„РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ”
(для бакалаврів)

Київ - 2018

Підготовлено доцентом кафедри фінансів, банківської та страхової справи
Н.І. Тімко

Затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської та страхової справи
ННІМЕФ ПрАТ «ВНЗ МАУП» (Протокол № 10 від 15.03.2018 р.)

Затверджено Вченою радою Навчально-наукового інституту менеджменту,
економіки та фінансів ПрАТ «ВНЗ МАУП» (Протокол № 3 від 19.03.2018 р.)

Тімко Н.І. Навчальна програма дисципліни „Ринок цінних паперів” (для
бакалаврів) - К.: МАУП, 2018. - 30 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст
дисципліни “Ринок цінних паперів”, питання для самоконтролю, а також список
літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2018

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Створення сприятливих умов для стабілізації та піднесення економіки України, зумовлює насамперед реформування фінансової системи, створення механізмів ефективного залучення та використання фінансових ресурсів. Ринок цінних паперів як сегмент фінансового ринку за допомогою особливих інструментів, виконує функції акумуляції та переміщення капіталу від інвесторів до виробництва, забезпечує ефективне використання інвестиційних ресурсів. В умовах високих ставок на кредитному ринку, ринок цінних паперів є дієвим механізмом, що спрямовує інвестиційний капітал у виробничу та соціальну сфери. Формування і розвиток ринку цінних паперів - це об'єктивний процес, покликаний сприяти розширенню ринкових відносин, зростанню виробництва, інтеграції України в систему світових ринків капіталу.

Обмежений досвід національного ринку цінних паперів вимагає зваженого застосування його інструментів, створення повноцінної інфраструктури та важелів регулювання, механізмів захисту інвесторів.

Професійно володіти питаннями діяльності та функціонування фінансового ринку, і зокрема, такого його сегменту як ринок цінних паперів мусить нині спеціаліст, який має відношення до прийняття економічних рішень у будь – якій сфері народного господарства.

Метою дисципліни є формування у студентів системи знань, необхідних для розуміння: механізмів функціонування ринку цінних паперів як невід'ємної складової фінансового ринку; його структури; основних тенденцій та перспектив розвитку в умовах глобалізації.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Ринок цінних паперів» є:

- визначення місця ринку цінних паперів у фінансовій системі;
- визначення сутності та особливостей функціонування ринку цінних паперів;
- обґрунтування необхідності державного регулювання ринку цінних паперів з урахуванням специфіки економічного і соціального розвитку України;
- розкриття повноваження органів влади, які здійснюють правове регулювання ринку цінних паперів;

– обґрунтування необхідності функціонування фінансових інструментів як засобів взаємодії учасників ринку та розкриття особливостей обігу різних видів цінних паперів;

– дослідження суб'єктів ринку цінних паперів;

– визначення суті інфраструктури ринку цінних паперів та особливостей діяльності його учасників;

– формування уявлення правового забезпечення діяльності фондової біржі та правового забезпечення функціонування позабіржового ринку цінних паперів;

– розкриття особливостей правового регулювання розкриття інформації на ринку цінних паперів;

– обґрунтування необхідності здійснення контролю з боку органів влади за емісією та обігом цінних паперів в Україні.

Після опанування дисципліни студенти повинні *набути знання та уміння:*

▪ розуміти місце ринку цінних паперів у структурі фінансового ринку, особливостей залучення капіталу за допомогою особливого інструменту – цінних паперів;

▪ вміти охарактеризувати тенденції та стан міжнародних ринків цінних паперів;

▪ розрізняти первинний та вторинний ринки, знати їх структуру та основні функції;

▪ знати суб'єктів фондового ринку та їх функції;

▪ знати види цінних паперів, їх системні ознаки та особливості застосування;

▪ вміти використовувати методи оцінки надійності та доходності цінних паперів, проводити розрахунок їх вартісних та кількісних показників;

▪ знати основні види операцій, які проводяться з цінними паперами на біржовому та позабіржовому ринках;

▪ вміти визначати особливості розвитку ринку цінних паперів України, а також аналізувати сучасний його стан і перспективи розвитку;

▪ орієнтуватись у національному законодавстві що регламентує

функціонування фондового ринку.

У студента мають бути сформовані такі *предметні компетентності*:

– здатність використовувати понятійно-категоріальний апарат з ринку цінних паперів;

– демонструвати вміння використовувати професійно-профільовані знання та навички при здійсненні операцій з цінними паперами на українському фондовому ринку, при оцінюванні акцій українських підприємств;

– знання механізму функціонування ринку цінних паперів;

– демонструвати володіння методами спостереження, ідентифікації, класифікації та аналізу ринку цінних паперів;

– готовність вивчати та здатність аналізувати нормативну та законодавчу базу, що регулює питання ринку цінних паперів;

– вміння надавати послуги з укладання угод з цінними паперами на біржовому та позабіржовому ринках цінних паперів;

– демонструвати знання правових основ і законодавства України в сфері випуску та обігу цінних паперів;

– вміння здійснювати інвестиційні операції в цінні папери;

– демонструвати здатність оцінювати та аналізувати ринок цінних паперів;

– здатність ефективно та самостійно діяти у нестандартних ситуаціях, використовуючи набуті фахові знання у сфері ринку цінних паперів;

– переймання передового досвіду фахівців-фінансистів у сфері ринку цінних паперів.

Міжпредметні зв'язки. Дисципліна «Ринок цінних паперів» пов'язана з такими навчальними дисциплінами, як «Гроші та кредит», «Фінанси», та передуює вивченню дисциплін «Фінансовий ринок», «Інвестування», «Міжнародна інвестиційна діяльність», «Фінансовий менеджмент», «Ринок фінансових послуг».

Навчальна програма дисципліни «Ринок цінних паперів» розроблена відповідно до програми курсу «Ринок цінних паперів» для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» рівня вищої освіти „бакалавр”.

Тематичний план дисципліни „Ринок цінних паперів”

№ п/п	Назва змістовного модуля та теми
<i>Змістовий модуль 1. Місце ринку цінних паперів в системі фінансового ринку: його структура та характеристика фінансових інструментів</i>	
1.	Ринок цінних паперів як механізм залучення фінансових активів.
2.	Інструменти ринку цінних паперів.
3.	Механізми випуску та обігу цінних паперів.
<i>Змістовий модуль 2. Аналіз та оцінка вартості інструментів ринку цінних паперів</i>	
4.	Методики оцінки та аналізу інструментів ринку цінних паперів.
5.	Формування портфелю цінних паперів та управління ним.
<i>Змістовий модуль 3. Інститути ринку цінних паперів</i>	
6.	Фондова біржа. Організація біржової діяльності.
7.	Організація професійної діяльності з торгівлі цінними паперами.
8.	Регулювання ринку цінних паперів.
	<i>Всього годин: 90</i>

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ „РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ” ПО МОДУЛЯХ

Змістовий модуль 1. Місце ринку цінних паперів в системі фінансового ринку: його структура та характеристика фінансових інструментів

Тема 1. Ринок цінних паперів як механізм залучення фінансових активів.

Місце ринку цінних паперів в системі фінансового ринку. Еволюція ринку цінних паперів. Функції та завдання ринку цінних паперів. Принципи функціонування РЦП.

Структура ринку цінних паперів: за економічною функцією та стадією обігу (первинний, вторинний), за рівнем організації (організований, біржовий, неорганізований), за територіальною ознакою (світовий, регіональний, національний), за типом інструментів (інструменти позики, інструменти власності, похідні), за видами операцій з цінними паперами (касовий і форвардний), за терміном обігу цінних паперів (грошовий та ринок капіталів).

Суб'єкти фондового ринку: емітенти (акціонерні компанії, корпорації, урядові установи, муніципальні органи), інвестори (індивідуальні особи, інституційні інвестори - холдинги, фінансові групи та компанії, інвестиційні компанії, страхові та пенсійні фонди тощо), фінансові посередники (брокери, дилери; банківські установи).

Види професійної діяльності на фондовому ринку (діяльність з торгівлі цінними паперами; діяльність з управління активами інституційних інвесторів; депозитарна діяльність; діяльність з організації торгівлі на фондовому ринку). Критерії допуску фінансових посередників до: діяльності по управлінню цінними паперами; андеррайтингу, брокерської та дилерської діяльності. Види банківських послуг на ринку цінних паперів.

Література основна [4, 10, 23-25, 34, 37-40, 43-45, 49, 56, 57, 62-70, 73]
додаткова [74, 84, 87, 95, 97, 98, 104, 105]

Тема 2. Інструменти ринку цінних паперів

Цінні папери - грошові документи. Фундаментальні властивості цінних паперів (стандартність, спекулятивність, ліквідність, ризикованість, доходність,

ринковість). Критерії класифікації цінних паперів. Характеристика пайових, боргових, іпотечних, комерційних, приватизаційних, похідних цінних паперів.

Ринок акцій. Характеристика звичайних та привілейованих акцій. Види привілейованих акцій (кумулятивні, некумулятивні, конвертовані, відкличні, акції зі ставкою дивіденду, що корегується, акції з часткою участі тощо). Майнові та немайнові права акціонера. Пакет акцій (значний та контрольний).

Ринок облігацій. Класифікація облігацій (за методом забезпечення, за строком та способом погашення, за методом виплати доходу, за цільовим призначенням). Іпотечні облігації (звичайні та структуровані). Умови розміщення та випуску: державних облігацій та казначейських зобов'язань; муніципальних облігацій; облігацій підприємств.

Ринок векселів. Особливості векселя як боргового цінного паперу. Функції векселя (короткострокового кредиту; платежу; контролю; скорочення грошової та кредитної маси в обігу). Види векселя (простий, переказний). Обов'язкові реквізити векселя. Суб'єкти операцій з векселями (емітент, трасант, трасат, ремітент, акцептант). Форми векселя (комерційний, фінансовий, казначейський). Дисконтний ринок. Операції банків з векселями.

Похідні цінні папери. Суть та основні види похідних цінних паперів (деривативів). Функції страхування та отримання спекулятивного прибутку. Базові активи похідного цінного.

Строкові контракти. Форвард. Ф'ючерс. Види ф'ючерсів: відсоткові, валютні, на фондові індекси. Коротка та довга позиція. Порядок укладання ф'ючерсної угоди. Початкова та варіаційна маржа. Оцінка результату ф'ючерсного контракту. Опціонний контракт. Опціони: пут і колл; американські та європейські. Довга та коротка позиції по опціону. Види опціонних операцій. Стратегії опціонного ринку (стредл, стренгл, стреп, стріп тощо). Відмінності між опціонами та ф'ючерсами.

Похідні папери: опціонний сертифікат, варант. Вартість варанту. Мотиви випуску варантів емітентом та його перевага для утримувача.

Міжнародні цінні папери – європапери (єврооблігації, євро ноти, євро акції).

Література основна [5, 6, 8, 10, 30, 36, 38, 40, 42-45, 49, 53-55, 60-63, 65-73]
додаткова [77, 84-89, 96-98, 100-106, 109-111]

Тема 3. Механізми випуску та обігу цінних паперів.

Види операцій з цінними паперами: емісійні, інвестиційні, клієнтські.

Конструювання цінних паперів. Проспект емісії. Порядок реєстрації випуску цінного паперу. Емісійні витрати. Способи первинного розміщення цінних паперів (андерайтинг, розміщення шляхом відкритої чи закритої підписки; прямий продаж). Функції андерайтера. Види андерайтингу (на базі твердих зобов'язань, стенд-бай андерайтинг, з авансуванням емітента, договірний, конкурентний тощо). Емісійний синдикат. Оцінка якості цінних паперів з фіксованою доходністю. Рейтинги облігацій (Standart and Poor's, Moody's тощо).

Види операцій, залежно від ринкової стратегії інвестора: хеджування, спекуляція, арбітраж. Етапи та параметри угод з цінними паперами.

Операції банків з цінними паперами: активні, пасивні, позабалансові.

Депозитарна діяльність. Функції депозитарних установ. Структура національної депозитарної системи України. Діяльності реєстраторів іменних цінних паперів. Взаємодія депозитарію зі зберігачами і торговцями цінними паперами. Порядок розміщення бездокументарного випуску цінних паперів. Депозитарні активи. Способи зберігання цінних паперів (відокремлений; колективний). Види депозитарних операцій. Переміщення цінних паперів у системі депозитарного обліку (активні та пасивні рахунки). Обслуговування операцій емітента. Документи на підставі яких здійснюються розрахунки за договорами щодо цінних паперів.

Торгово-інформаційні системи на позабіржовому ринку (НАСД, ПФТС). Діяльність клірингово-розрахункових установ.

Література основна [2, 10, 11, 17, 34, 35, 37-40, 42-45, 47-50, 52-57, 64-71]
додаткова [79, 87-90, 97, 98, 104-107, 113]

Змістовий модуль 2.

Аналіз та оцінка вартості інструментів ринку цінних паперів

Тема 4. Методики оцінки та аналізу інструментів ринку цінних паперів.

Вартість капіталу як міра прибутковості. Майбутня та теперішня вартість. Ставка дисконту (необхідна ставка доходу). Процентні фактори ануїтету.

Вартість капіталу: від облігацій; від привілейованої та звичайної акцій. Обрахунок середньозваженої вартості капіталу, фактори що впливають на її зміну.

Оцінка основних інвестиційних якостей цінних паперів – надійності, доходності, ліквідності. Рейтингування. Національна рейтингова шкала. Поточна доходність цінного паперу, доходність облігацій на строк погашення, коефіцієнт «ціна/дохід», коефіцієнт ліквідності.

Вартісні характеристики цінних паперів – номінальна вартість, ринкова ціна, внутрішня теоретична вартість цінного паперу. Розрахунок балансової («бухгалтерської») вартості акцій – власний капітал на акцію.

Фундаментальний та технічний аналіз фондових інструментів. Фінансові коефіцієнти оцінки акцій (співвідношення ціни та доходу на акцію, ціни та обсягів продажу на акцію, ціни та балансової вартості активів). Фондові та біржові індекси. Сутність та порядок обчислення індексів зміни курсу акцій. Характеристика іноземних (Dow Jones Index, Actuaries Share, NIKKEY тощо) та українських фондових індексів (КАС, ПФТС, WOOD тощо).

Ціна акції (номінальна, емісійна, балансова, ринкова, ліквідаційна). Фактори, що впливають на ціну акції. Розрахунок курсової вартості привілейованої акції, акцій з постійним та непостійним темпом приросту дивідендів. Розрахунок темпів приросту дивідендів. Моделі оцінки акцій в залежності від дивідендної політики емітента.

Фактори, що впливають на ціну облігації. Види цін облігації (емісійна, викупна, ринкова, номінальна). Оцінка вартості облігації. Оцінка облігації з постійним доходом; конвертованої; дисконтної; відкличної облігації. Розрахунок дисконту та облік векселів. Оцінка сподіваної віддачі акцій та облігацій з боку інвестора.

Дюрація (середньозважений строк погашення) цінного паперу. Вплив

відсоткових ставок на зміну ціни цінних паперів. Метод передбачення цінових змін.

Оцінка вартості похідних інструментів. Фактори, що визначають вартість ф'ючерса, опціону, варанту. Ціна ф'ючерсного контракту: базис та масштаб руху ціни контракту (тік). Стани ф'ючерсної ціни (контанко, беквордейшн). Теоретична вартість опціону. Розрахунок дисконту та премії за своповим контрактом.

Основні підходи до оцінки згідно стандартів оціночної діяльності: дохідний, витратний, порівняльний. Документи, якими оформлюється результат оцінки, виконаної суб'єктом оціночної діяльності.

Література основна [16, 34-36, 38, 42, 44-46, 48, 49, 54, 57, 60-73]
додаткова [78, 84, 87, 96-100, 103-106, 112]

Тема 5. Формування портфелю цінних паперів та управління ним

Портфель цінних паперів. Принципи формування інвестиційного портфеля. Цілі створення портфелю. Види портфелів цінних паперів (індивідуальний і портфель підприємства). Типи фондових портфелів (за рівнем ризику, за рівнем ліквідності, по спеціалізації основних видів фінансових інструментів тощо). Характеристика стабільного, прибуткового та портфелю росту. Розрахунок середньозваженої доходності портфеля.

Ризики портфелів цінних паперів: пов'язаний з тривалістю періоду обігу цінного папера; відсотковий; пов'язаний з рівнем ліквідності цінних паперів; діловий; кредитний ризик цінних паперів; ризик дострокового відкликання, інфляційний ризик. Співвідношення ризику і доходу. Систематичні та несистематичні ризики. Етапи оцінки портфельного ризику. Методи вимірювання ризиків портфельних інвестицій (середньоквадратичне стандартне відхилення, коефіцієнти коваріації і варіації, бета-коефіцієнт, модель оцінки капітальних активів, лінії надійності ринку). Коефіцієнт Трейнора. Коефіцієнт Шарпа.

Стратегії управління портфелем цінних паперів. Активний стиль управління (стратегія „акцій росту”; „недооцінені акції”; стратегій „вибір сектору” тощо). Методи пасивного управління портфелем. Диверсифікація. Оцінка ефективності управління портфелем цінних паперів. Інвестиційний горизонт портфеля цінних

паперів. Стратегії управління інвестиційним горизонтом портфеля(рівномірного розподілу, короткострокового акценту, довгострокового акценту, відсоткових очікувань, Стратегія «штанги»). Аналіз кривої доходності. Метод управління відсотковим ризиком за допомогою дюрації.

Банківський портфель цінних паперів: класифікація, функції, принципи формування. Торговий портфель. Портфель до погашення, Портфель на продаж. Нормативи інвестування, що встановлюються НБУ. Зменшення корисності цінних паперів. Порядок формування резерву на відшкодування можливих збитків від операцій з цінними паперами.

Інститути спільного інвестування (інвестиційні фонди, інвестиційні компанії, довірчі товариства). Класифікація ІСІ (типи: відкриті, інтервальні, закриті; види: диверсифіковані, недиверсифіковані, венчурні). Компанії по управлінню активами.

*Література основна [4, 15, 34, 38, 40, 42-45, 48-57, 59, 62-73]
додаткова [84-89, 95-107, 110, 116]*

Змістовий модуль 3. Інститути ринку цінних паперів

Тема 6. Фондова біржа. Організація біржової діяльності

Складові інфраструктури РЦП (депозитарні установи, зберігачі та реєстратори, фондові біржі, торговельно-інформаційні системи, саморегульовані організації, центри сертифікатних аукціонів, аудиторські та консалтингові компанії, центри підготовки фахівців фондового ринку).

Фондова біржа - елемент вторинного ринку цінних паперів. Функції, завдання, принципи функціонування фондової біржі. Систематизація фондових бірж світу. Ознаки міжнародної фондової біржі. Відмінності біржового та позабіржового ринків. Біржовий сегмент на українському ринку.

Вимоги до реєстрації фондової біржі. Вимоги до статуту (змін до статуту) фондової біржі та порядок його (їх) погодження НКЦАФР.

Порядок та умови видачі ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку, переоформлення ліцензії, видачі дубліката та копії ліцензії. Ліцензійні умови

провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку.

Підстави та порядок зупинення дії та анулювання ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку. Державний контроль та за дотриманням фондовими біржами ліцензійних умов. Відповідальність за порушення вимог законодавства щодо цінних паперів.

Вимоги до кандидатури керівника фондової біржі та порядок погодження Комісією такої особи.

Завдання та функції фондової біржі. Правові засади створення, функціонування та регулювання діяльності фондової біржі. Статут і правила фондової біржі. Органи управління фондової біржі. Спеціалізовані органи біржі.

Учасники біржової торгівлі (біржовий брокер, трейдер, спеціаліст, брокер – комісіонер, член фондової біржі). Члени фондової біржі. Уповноважені представники учасників біржових торгів. Вимоги до електронної торговельної системи фондової біржі. Форми одержання доступу до біржових торгів. Організаційно-управлінська структура фондової біржі. Етапи біржового процесу. Форми біржового торгу: за формою проведення (постійний, сесійний, контактний, електронний); за формою організації (простий аукціон та подвійний).

Допуск фінансових інструментів до біржової торгівлі. Біржовий список та біржовий реєстр. Лістинг цінних паперів на фондовій біржі. Структура лістингу на фондовій біржі. Вимоги для внесення та перебування різних видів цінних паперів у відповідних рівнях лістингу. Розкриття інформації емітентами акцій та облігацій підприємств, цінні папери яких пройшли лістинг на фондовій біржі. Елементи контролю фондовою біржею за відповідністю вимог лістингу. Маркет-мейкери на біржовому ринку. Делістинг на фондовій біржі.

Позалістингові цінні папери та інші фінансові інструменти. Особливості лістингу цінних паперів іноземних емітентів.

Припинення торгівлі на фондовій біржі.

Види біржових заявок. Біржові контракти. Основні види ринків (режими торгів) на фондовій біржі. Порядок здійснення на фондовій біржі операцій РЕПО. Розміщення цінних паперів на фондовій біржі. Порядок розрахунку біржею поточної ціни цінного папера.

Форми замовлень клієнтів брокерським конторам (ринкове, лімітоване, стоп-замовлення; стандартні додаткові умови). Сутність котирування та його види. Курс дня (курс рівноваги). Процедура визначення курсу дня. Види біржових угод (касові, строкові: тверді, онкольні, угоди з премією, з опціонами). Обов'язкові реквізити термінових контрактів. Порядок укладання і виконання біржових угод.

Література основна [10, 22, 25, 31, 33, 34, 37, 39-45, 47-50, 52-55, 57, 58, 62-71]
додаткова [74, 75, 83, 89, 95, 104-107]

Тема 7. Організація професійної діяльності з торгівлі цінними паперами

Правила здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, діяльності з управління цінними паперами.

Вимоги до договорів, що укладаються торговцем цінними паперами за видами діяльності. Обов'язки торговців цінними паперами при здійсненні операцій з цінними паперами. Вимоги до організації торговцем внутрішнього обліку. Організація первинного обліку діяльності торговців ЦП. Вимоги НКЦПФР щодо порядку складання та надання адміністративних даних щодо діяльності торговців цінними паперами.

Особливості провадження банками професійної діяльності на фондовому ринку (діяльності з торгівлі цінними паперами).

Умови, за яких торговці цінними паперами мають право здійснювати операції на фондовій біржі. Членство на фондовій біржі, підстави для отримання статусу члена біржі. Права та обов'язки члена фондової біржі.

Операції, які можуть здійснювати торговці цінними паперами на фондових біржах.

Провадження торговцем цінними паперами брокерської діяльності за договорами на брокерське обслуговування з подальшим врегулюванням зобов'язань клієнта (здійснення маржинальних операцій на фондових біржах).

Порядок та умови видачі ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з торгівлі цінними паперами, переоформлення ліцензії. Ліцензійні умови провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з торгівлі цінними паперами.

Підстави та порядок зупинення дії та анулювання ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку - діяльності з торгівлі цінними паперами. Вимоги НКЦПФР щодо сертифікації осіб, що здійснюють професійну діяльність з цінними паперами в Україні: умови проходження сертифікації; порядок подання та розгляд документів для отримання сертифіката; відмова у сертифікації; підстави та порядок анулювання сертифіката.

Особливості здійснення торговцями ЦП операцій з пайовими ЦП, борговими ЦП, іпотечними ЦП, іншими ЦП. Надання торговцями ЦП інформаційно-консультативних послуг щодо обігу ЦП.

Особливості допуску на вітчизняний фондовий ринок цінних паперів іноземних емітентів та виведення на іноземні ринки українських цінних паперів. Нормативне регулювання можливості проведення операцій з цінними паперами на іноземних ринках.

Поняття клірингової діяльності. Поняття: кліринг, неттінг, особа, що провадить клірингову діяльність, клірингова установа, центральний контрагент, клірингові рахунки, клірингові субрахунки. Вимоги до договорів, що укладаються при здійсненні клірингу та проведенні розрахунків за правочинами щодо цінних паперів: договір про кліринг та розрахунки за правочинами щодо цінних паперів, договір про проведення розрахунків у цінних паперах за результатами клірингу, договір про проведення грошових розрахунків за результатами клірингу.

Функції та компетенція осіб, які провадять клірингову діяльність. Вимоги до здійснення клірингу. Вимоги до організації створення системи зниження ризиків при провадженні клірингової діяльності. Рахунок у цінних паперах

клірингової установи та Розрахункового центру. Договір про обслуговування клірингової установи та договір про обслуговування Розрахункового центру.

Порядок проведення розрахунків за правочинами щодо цінних паперів. Клірингова відомість. Порядок обміну документами при проведенні розрахунків.

Література основна [9, 10, 15, 20, 24, 27, 28, 32, 34, 37-45, 47-57, 64-72]
додаткова [94, 95-98, 104-107, 114]

Тема 8. Регулювання ринку цінних паперів

Сутність і причини регулювання РЦП. Завдання і методи регулювання. Складові процесу регулювання. Форми регулювання (державно-правова, інституційно-правова). Саморегулювальні організації (NASD, ПАРТАД, ПФТС тощо). Переваги та недоліки їх участі в процесі регулювання.

Міжнародні організації в системі регулювання РЦП (Міжнародна організація комісій по цінним паперам, Міжнародна федерація фондових бірж).

Правова база становлення та розвитку РЦП в Україні. Система державних органів регулювання РЦП України. Функції та завдання Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Стратегічні напрямки розвитку ринку цінних паперів України: удосконалення механізмів захисту прав інвесторів, розвиток інструментів ринку цінних паперів, зосередження укладання договорів купівлі-продажу цінних паперів на фондових біржах та інших організаторах торгівлі цінними паперами, розвиток інвестиційної інфраструктури.

Література основна [3, 7, 9, 10, 28, 37-40, 42-45, 52-55, 58, 65-71]

Питання для самоконтролю

1. Етапи розвитку ринку цінних паперів.
2. Функції та завдання РЦП. РЦП як механізм реалізації державної політики.
3. Принципи функціонування ринку цінних паперів.
4. Структура та інфраструктура ринку цінних паперів.
5. Відмінності та характерні ознаки первинного та вторинного ринків.
6. Характеристика організованого та неорганізованого ринків (біржовий та позабіржовий ринки).

7. Характеристика суб'єктів ринку цінних паперів.
8. Характеристика інститутів спільного інвестування - інвестиційних пайових та корпоративних фондів. Типи та види ІСІ.
9. Фундаментальні властивості цінного паперу як особливого фінансового інструменту.
10. Критерії класифікації цінних паперів.
11. Ознаки пайових цінних паперів.
12. Відмінності простих та привілейованих акцій.
13. Порядок реєстрації та випуску акцій. Вимоги до складання проспекту емісії.
14. Характеристика інвестиційних сертифікатів.
15. Ознаки боргових цінних паперів.
16. Характеристика облігацій підприємств.
17. Характеристика векселів. Різновиди векселів, особливості їхньої дії та обігу.
18. Порядок функціонування переказних і простих векселів. Механізм платежу, погашення і опротестування векселів.
19. Функції та види похідних цінних паперів: характеристика ф'ючерсу, опціону, варанту.
20. Стратегії спекуляції на ф'ючерсному ринку. Ф'ючерси по процентних ставках. Ф'ючерси по фондових індексах.
21. Межа вартості опціону. Взаємозв'язок вартості опціонів "колл" і "пут".
22. Характеристика видів операцій з цінними паперами: емісійних; інвестиційних ; клієнтських.
23. Рейтинги цінних паперів з фіксованою доходністю.
24. Структура національної депозитарної системи, її учасники.
25. Поняття депозитарного активу. Цінні папери, що підлягають контролю депозитарних установ. Способи зберігання цінних паперів в депозитарній установі.

26. Види депозитарних операцій (адміністративні, облікові, інформаційні).
Операції емітента, що проводяться депозитарною установою.
27. Види діяльності розрахунково-клірингових установ.
28. Характеристика, переваги та недоліки способів розміщення цінних паперів: закрита підписки; відкрита підписка; андерайтинг.
29. Принципи розрахунку вартості капіталу: а) від акції; б) від облігації.
30. Види ціни акції та фактори, що на неї впливають.
31. Обчислення темпів приросту дивідендів.
32. Розрахунок дюрації цінного паперу.
33. Метод управління відсотковим ризиком за допомогою дюрації.
34. оцінка співвідношення ризику і доходності цінного паперу.
Використання коефіцієнтів Трейнора і Шарпа.
35. Порядок формування резерву для відшкодування можливих збитків від операцій банків з цінними паперами.
36. Види ціни облігації та фактори, що на неї впливають.
37. Принципи обліку векселів.
38. Принципи розрахунку капітального та поточного доходу при володінні цінним папером.
39. Фактори, що визначають вартість ф'ючерса, опціону, варанта.
40. Методи фундаментального аналізу цінних паперів.
41. Методи технічного аналізу цінних паперів.
42. Фондові індекси: сутність, способи розрахунку.
43. Концепції дивідендної політики. Вплив дивідендної політики компанії на оцінку звичайної акції.
44. Застосування фінансових коефіцієнтів при аналізі діяльності емітента.
45. Принципи формування інвестиційного портфелю.
46. Види портфельних стратегій та фактори, що її обумовлюють.
47. Види портфелів цінних паперів та їх характеристика.
48. Типи портфелів цінних паперів та їх характеристика.

49. Банківський портфель цінних паперів: класифікація, функції, принципи формування.
50. Класифікація портфельних ризиків.
51. Поняття диверсифікація. Диверсифіковані та недиверсифіковані ризики.
52. Методи оцінки портфельних ризиків.
53. Модель оцінки капітальних активів.
54. Структура активів інститутів спільного інвестування (диверсифікованих, недиверсифікованих, венчурних).
55. Функції компаній по управлінню активами. Обмеження їх повноважень.
56. Функціональна структура фондової біржі.
57. Біржовий сегмент на Україні.
58. Учасники біржової торгівлі та їх характеристика.
59. Поняття лістинг та делістинг.
60. Форми біржових замовлень.
61. Види котирувань (фіксингове і мультифіксингове).
62. Характеристика видів біржових угод.
63. Порядок здійснення угод купівлі-продажу в операційному залі біржі.
64. Порядок розрахунку по угодах на фондовій біржі.
65. Правила створення та особливості функціонування фондових бірж на Україні: а) вимоги до створення фондової біржі; б) зміст статуту та правил фондової біржі; в) порядок організації торгівлі на фондовій біржі.
66. Методи та форми регулювання РЦП.
67. Міжнародні організації, що здійснюють регулювання ринку цінних паперів.
68. Функції та завдання Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України.
69. Структура Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України. Повноваження та засоби впливу НКЦПФР на суб'єктів фондового ринка.
70. Саморегулівні організації на ринку цінних паперів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правова

1. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III // [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>.
2. Про депозитарну систему в Україні: Закон України від 11.10.2013 р. №710/13-ВР // [Електронний ресурс] — Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua.
3. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: закон України від 30.10.1996р. - 448/96-вр. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/448/96>
4. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)”: Закон України №5080-17 від 05.07.2012р. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>
5. Про іпотечні облігації: Закон України від 22.12.2005 № 3273-IV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3273-15>
6. Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати: Закон України від 19.06.2003 р. № 979-IV // [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>.
7. Про ліцензування видів господарської діяльності: закон України від 02.03.2015 р. - № 222-VIII. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.nssmc.gov.ua/documents/zakon-ukrani-pro-ltsenzuvannya-vidv-gospodarsyko-dyalynost/>
8. Про обіг векселів в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. № 2374-III // [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
9. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : закон України від 12.07.2001 № 2664-III // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>
10. Про цінні папери і фондовий ринок: закон України від 23.02.2006 р. -

№ 3480-IV. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15/ed20170101>

11. Положення про глобальний сертифікат та тимчасовий глобальний сертифікат, рішення НКЦПФР від 30.07.13р. № 1332, зареєстроване в МЮУ 20.08 2013 р.№ 1434/23966 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу:
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1434-13>

12. Положення про провадження депозитарної діяльності, Рішення НКЦПФР від 23.04.2013 р. № 735, зареєстроване в МЮУ 27.06.2013 р. № 1084/23616 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу:
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1084-13>

13. Положення про іпотечне покриття звичайних іпотечних облігацій, порядок ведення реєстру іпотечного покриття та управління іпотечним покриттям звичайних іпотечних облігацій”, ДКЦПФР, Зареєстровано в МЮУ 15.11.06 р. № 1205/13079

14. Положення про нагляд за дотриманням пруденційних нормативів професійними учасниками фондового ринку: Затв. рішенням Нац. комісії з цінних паперів і фондового ринку від 01.12.2015 № 2021. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.nssmc.gov.ua/documents/polozhennya-pro-naglyad-za-dotrimannyam-prudentsynih-normativv-profesynimi-utchasnikami-fondovogo-rinku/>

15. Положення про особливості здійснення діяльності з управління активами інституційних інвесторів, рішення НКЦПФР від 06.08.2013р. № 1414, зареєстроване 29.08.2013р. №1486/24018 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1486-13>

16. Положення про порядок визначення справедливої вартості та зменшення корисності цінних паперів: Затв. постановою Правління НБУ від 17.12.03р. № 561.

17. Положення про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України: Затверджене постановою Правління НБУ від 16.12.02 № 508

18. Положення про порядок складання та подання адміністративних даних щодо діяльності торговців цінними паперами до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку: Затв. рішенням Нац. комісії з цінних паперів і фондового ринку від 25.09.2012 № 1283. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1737-12>

19. Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів: Затв. рішенням Нац. комісії з цінних паперів і фондового ринку від 03.12.2013 № 2826 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z2180-13>

20. Положення про клірингову діяльність, Рішення НКЦАФР від 26.03.2013 р. №429, зареєстроване 05.04.2013р. № 562/23094 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0562-13>

21. Положення про сертифікацію фахівців з питань фондового ринку: Затв. рішенням Нац. комісії з цінних паперів і фондового ринку від 13.08.2013 № 1464. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1572-13>

22. Положення про функціонування фондових бірж: Затв. рішенням Нац. комісії з цінних паперів і фондового ринку від 22 лист. 2012 р., № 1688. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z2082-12>

23. Положення щодо організації діяльності банків та їх відокремлених підрозділів при здійсненні ними професійної діяльності на фондовому ринку: Затв. рішенням Нац. комісії з цінних паперів і фондового ринку від 16.12.2014 № 1708. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1650-14/paran4#n4>

24. Ліцензійні умови провадження професійної діяльності на фондовому ринку (ринку цінних паперів) - діяльності з торгівлі цінними паперами: Затв. рішенням Нац. комісії з цінних паперів і фондового ринку від 14.05.2013 № 819. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0857-13>

25. Ліцензійні умови провадження професійної діяльності на фондовому ринку (ринку цінних паперів) - діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку: Затв. рішенням Нац. комісії з цінних паперів і фондового ринку від 14.05.2013 № 818. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ssmsc.gov.ua>

26. Системи довідників та класифікаторів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку: Затв. рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 08.05.2012 року № 646 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0831-12>

27. Порядок та умови провадження торговцем цінними паперами брокерської діяльності за договорами на брокерське обслуговування з подальшим врегулюванням зобов'язань клієнта: Затв. рішенням Нац. комісії з цінних паперів і фондового ринку від 06.11.2012 № 1584. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z2000-12>

28. Порядок зупинення дії та анулювання ліцензії на окремі види професійної діяльності на фондовому ринку (ринку цінних паперів): Затв. рішенням Нац. комісії з цінних паперів і фондового ринку від 14.05.2013 № 816. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0862-13>

29. Порядок проведення перевірок з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом: Розпорядження ДКЦПФР від 05.08.2003 р. № 26 // [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0716-03>

30. Порядок реєстрації випуску опціонних сертифікатів та проспекту їх емісії: Рішення ДКЦПФР від 16.06.2009 р. № 572 // [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.zakon3.rada.gov.ua>.

31. Порядок погодження кандидатур керівників фондових бірж та депозитаріїв і вимог до таких керівників під час їх перебування на посаді: Затв. рішенням НКЦПФР від 22 січня 2013 року № 64, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 14 лютого 2013 року за № 269/22801- Режим

доступу: [http:// www.ssmsc.gov.ua](http://www.ssmsc.gov.ua)

32. Правила (умови) здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами: Затв. рішенням НКЦПФР від 12.12.2006 № 1449. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0052-07>

33. Перелік іноземних бірж, на яких мають бути допущені до обігу цінні папери іноземних емітентів, що мають намір отримати допуск до обігу цінних паперів на території України, рішення НКЦПФР від 10.09.13 р. №1754, зареєстроване 27.09.2013 р.р. №1672/24204 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1672-13>

Основна

34. Асаул А.М., Войнаренко М.П., Пономарева Н.А. Ринок цінних паперів: системний аналіз підприємницької діяльності. Навчальний посібник. – Хмельницький: ІНТРАДА, 2009. – 487 с.

35. Базилевич В.Д. Цінні папери: Практикум: Навчальний посібник /За ред.. В.Д. Базилевича. - К.: 2013. - 791 с.

36. Бенджамин А. М. Анализ ценных бумаг : навч.пособ. / А. М. Бенджамин. – К. : Лира-К, 2015. – 880 с.

37. Вавженчук С.Я. Правове регулювання фондового ринку: Навчальний посібник, Ніжин: «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2013. – 582 с.

38. Ваніна Н. М. Ринок цінних паперів. Практикум.[текст] : навч. посіб. / Н. М. Ваніна, О. В. Грищенко– К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 144 с.

39. Віхров О.П. Правове регулювання ринку цінних папері в Україні: навчальний посібник / О.П. Віхров, Г.В. Ільющенко, В.П. Богун та ін..; за ред. О.П. Віхрова. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2014. – 304 с.

40. Діденко В.М. Фондовий ринок: [навчальний посібник]/В.М. Діденко, М.М. Свердан. В.П. Булан, О.М. Булан, О.М. Грубляк; за ред.. В.М. Діденка.- Чернівці: ТОВ «Видавництво Наші книги». 2010. - 624с.

41. Квіта Г. М. Тенденції розвитку торгівлі цінними паперами на фондових біржах [Електронний ресурс] / Г. М. Квіта, К. К. Писанець, Д. С. Бігма. // Технології та дизайн. – 2015. – № 4. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/td_2015_4_18

42. Кондрашихин А. Б. Фондовый рынок (Рынок ценных бумаг) [Текст]: Учеб. Пособие / А.Б. Кондрашихин, В. Г. Рожманов, Т. В. Пепа, В. А. Федорова. — К.: Центр учебной литературы, 2008. — 376 с.

43. Корнійчук О.П. Фондовий ринок: теорія і практика / НАН України; Рада по вивченню продуктивних сил України / Б.М. Данилишин (ред.). — К.: [б. в.], 2009. — 224 с.

44. Кравченко Ю.Я. Ринок цінних паперів: навч. посіб./ [Кравченко Ю.Я.]. - 2-ге вид. змін. та доп. - К.: Дакор, КНТ, 2009. - 672 с.

45. Лялин В. А., Воробьев П. В. Рынок ценных бумаг [Текст]: Учебник. — 2-е изд. перераб. и доп. — Москва: Проспект. 2011. — 400 с.

46. Ляшенко В.И. Фондовые индексы и рейтинги.-Донецк: Сталкер, 1998

47. Марченко О.В. Правове регулювання ринку цінних паперів: Навчально-методичний посібник. – Дніпропетровськ, 2015. – 34 с

48. Мендрул О.Г., Павленко І. А. Фондовий ринок: операції з цінними паперами [Текст]: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2000. -156с.

49. Мендруп О. Г., Шевчук І. А. Ринок цінних паперів [Текст]: Навч. посібник.— К.: КНЕУ, 2002. — 152 с.

50. Москвін С. О. Торгівля цінними паперами в Україні : навч. посіб. / [С. О. Москвін, Н. В. Дегтярьова, К. К. Бовкун, Д. С.Бутенкота ін.]. –К. : АДС УМКЦентр, 2015. –344 с.

51. Мошенский С. З. Рынок ценных бумаг: трансформационные процессы / С. З. Мошенский. – М.: Экономика, 2011. – 240 с.

52. Муравйов К.В. Правове регулювання ринку цінних паперів: навч. посіб. / К.В. Муравйов, О.В. Субочев, В.В. Токар. – К.: «ЦУЛ», 2012. – 272 с.

53. Оскольський В. В. Ринок цінних паперів в Україні: проблеми функціонування і розвитку [Текст]: Монографія. — К.: КСУ, 2006. —146 с.

54. Павлов В. І. Цінні папери в Україні [Текст]: Навч. посібник./ В. І Павлов, І І Пилипенко, І.В. Кривов'язюк. — Вид. 2-ге, доп. — К.: Кондор, 2009.— 400 с.

55. Парсяк В.Н., Зельдіс В.В. Ринок цінних паперів. Маркетингові дослідження. - К.: ЦУЛ, 2007. - 224 с.

56. Пластун, В.Л., Пластун О.Л. Інституційні інвестори: роль у розвитку фондового ринку: монографія / В. Л. Пластун. О. Л. Пластун. - Суми: ТОВ «Друкарський дім «Папірус», 2012. - 212 с.

57. Поважний О. С. Цінні папери і фондовий ринок : навч. посібник/ О.С.Поважний, Н.С.Орлова, А.Л. Свечкіна.- Львів: Магнолія. - 2010. - 361 с

58. Полухович В. І. Державне регулювання фондового ринку України: господарсько-правовий механізм / В. І. Полухович. —К. : НДІ приватного права і підприємництва НАПрНУ України, 2012. —336 с.

59. Портфельне інвестування : підручник / О. Г. Шевченко, Т. В. Майорова, О. М. Юркевич, С. В. Урванцева, О. А. Островська; ред.: О. Г. Шевченко, Т. В. Майорова; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - К. : КНЕУ, 2010. - 408 с.

60. Примостка Л.О. Фінансові деривативи: аналітичні та облікові аспекти: Монографія. — К.: КНЕУ, 2001. — 263 с.

61. Ринок боргових цінних паперів в Україні: суперечності та тенденції розвитку: монографія/ [Лютій І.О., Грищенко Т.В., Любка О.В. та ін].- К.: ЦУЛ, 2008.- 432 с.

62. Ринок цінних паперів: особливості та фінансове забезпечення його функціонування : монографія / Н. Л. Гавкалова, О. Ю. Шутєєва. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 184 с.

63. Рынок ценных бумаг: учебник для студентов вузов, обучающихся по экономическим спец. и направлениям; рец.: Е.Ф. Жуков и др., М-во образования РФ.-М.: Юрайт, 2010. -858 с..

64. Торгівля цінними паперами: Навч. посібник / В. П. Лісовий, К. Г. Отченаш, В. В. Токар. — К.: КНЕУ, 2010. — 407 с.

65. Тьюлз Р. Д., Брэдли Э. С., Тьюлз Т. М. Фондовый рынок [Текст]: Учеб. пособие. — пер. с англ. — 6-е изд. — М.: ИНФРА-М, 2007. — 678 с.

66. Фондовый рынок України. Базовий курс [Текст]: Навчально-методичний посібник / О. М. Мозговий, Д. М. Тевелєв, О. О. Тарасенко, М. О. Лібанов, С. А. Шеляхіна, Ю. Ю. Бойко, І. В. Мельник. — К.: ДУ“АРІФРУ”, 2012. — 550 с.

67. Фондовый рынок: Підручник : у 2 кн. — Кн. 2 / В.Д.Базилевич, В.М. Шелудько, В.В. Вірченко та ін. ; за ред. В.Д.Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. —К. : Знання, 2016. — 686 с.

68. Фондовый рынок: навч. посібник / В. М. Діденко, М. М. Свердан, В. П. Булат, О. М. Грубляк ; ред. В. М. Діденко. — Чернівці : Наші книги, 2010. — 624 с.

69. Цінні папери [Текст]: Підручник / Базилевич В. Д., Шелудько В. М., Ковтун Н. В.— К.: Знання, 2011. — 1094 с.

70. Цінні папери і фондовий ринок [Текст]: Навч. посібник / О. С. Поважний, Н. С. Орлова, А. Л. Свечкіна. — 2-е видання — Львів: „Магнолія-2006”, 2013. — 360 с.

71. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: Підручник / В.М. Шелудько. — 3-те вид., стер. — К. : Знання, 2015. — 535 с.

72. Шклярук С.Г. Портфельное инвестирование. Теория и практика. Курс лекций по инвестированию, формированию и управлению инвестиционным портфелем.-Учебное пособие.-К.:Нора-принт,2000.-367 с.

73. Шклярук С.Г. Финансовая система: структура, механизм функционирования, оптимизация. Финансовые рынки, финансовые институты и участники, финансовые инструменты, методы анализа, регулирование и оптимизация: Монография.-К.:Нора-принт,2003.-568 с.

Додаткова

74. Бердникова Т.Б. Рынок ценных бумаг и биржевое дело. — М.: ИНФРА-М, 2002.-278с.

75. Берлач А. І. та ін. Організаційно-правові основи біржової діяльності [Текст]: Навч. посібник / А. І. Берлач, Н. А. Берлач, Ю. В. Ілларіонов. — К.: Фенікс, 2000. — 336 с.

76. Болдуєва, О. В. Визначення ринку цінних паперів як сегменту фінансового сектору України [Електронний ресурс] / О. В. Болдуєва // Ефективна економіка. – 2013. – №1. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1742>
77. Буренин А.Н. Рынки производных финансовых инструментов. - М.: "ИНФРА-М", 1996.
78. Гапонюк М.А., Буряченко А.Є., Дегтярьова Н.В. Фінансовий ринок: підручник. – К.: КНЕУ, 2014. – 419 с.
79. Городний В. И. Рынок ценных бумаг: вопросы теории и практики: Монография.-К.: МАУП, 1999. -96 с.
80. Губський Б.В. Інвестиційні процеси в глобальному середовищі. -К.: Наукова думка, 1998
81. Демківський А. В. Вексельний обіг в Україні: Навч. посібник. - К.: ВІРА-Р, 2003. - 512 с.
82. Демківський А. Вексельна справа: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2003. – 336 с.
83. Дудяк Р. Основи біржової діяльності на товарному і фондовому ринку: Навч. посіб.-Львів: Львівськ. держ. аграрн. ун-т, 2001
84. Еш С. М. Фінансовий ринок: навчальний посібник / С. М. Еш. – К.: ЦУЛ, 2009. –528 с
85. Жуков Е.Ф. Ценные бумаги и фондовые рынки. - М.: Банки и биржи, 1995.
86. Инвестиционно-финансовый портфель (Книга инвестиционного менеджера. Книга финансового посредника) / Отв. ред. Ю.Б.Рубин, В.И.Солдаткин. - М., 1999.
87. Калина А.В., Кощеев О.О. Фондовый рынок. Навчальний посібник. – К.: Вид-во „Університет „Україна”, 2006
88. Калина А.В., Корнеев В.В. Рынок ценных бумаг: Учеб. пособие. - К.: МАУП, 1999.

89. Килячков А.А., Чалдаева Л.А. Рынок ценных бумаг и биржевое дело. – М.: Юристъ, 2001
90. Кологойда О. В. Правове регулювання фондового ринку України [Текст]: Навч. посібник / О. В. Кологойда. — К.: Юрінком Інтер, 2008. — 320 с.
91. Корпоративне управління і фондовий ринок [Текст]: Підручник / О. М. Царенко, Н. О. Бей, І. В. Сало. — Суми: Унів. кн., 2005. — 333 с.
92. Лысенков Ю., Рымарук А., Ляшко В. и др. Переводной и простой вексель: Практика применения. Кн. 4.-К.:ЛОГОС,1998
93. Лысенков Ю.М., Рымарчук А.И., Музыкаченко О. Фондовый рынок: терминологический словарь-справочник. – К.: Діалог-прес, 1997.
94. Лысенков Ю.М., Рымарчук А.И., Педь И.В. Договорно-правовое регулирование фондового рынка . К.: Кий, 1998.
95. Лысенков Ю.М.,Рымарук А.И.,Педь И.В. Участники фондового рынка: Функции, организация деятельности.Кн. 5.-К.: Вісник фондового ринку,1998
96. Миркин Я. М. Ценные бумаги и фондовый рынок / Я. М. Миркин. – М. : Перспектива, 2007. – 368 с.
97. Мельник В.А. Ринок цінних паперів. – К.: ВІРА-Р, 1998.
98. Мендрул О.Т., Шевчук І.А. Ринок цінних паперів. Навчальний посіб. – К.: КНЕУ, 1998.
99. Мертенс А. Инвестиции: Курс лекций по современной финансовой теории. – К.: КИА, 1997.
100. Мозговой О.М. Фондовый рынок: Навч.посібник. -К.: Вид-во КНЕУ, 1999.
101. Мозговой О.Н. Зарубежный фондовый рынок. - К.:УАННП "Феникс", 1998.
102. Мозговой О.Н. Фондовый рынок Украины. - К.:УАННП "Феникс", 1997.
103. Нікбахт Е., Гропеллі А. Фінанси. – К.,1993.
104. Пасічник В.Г., Акілін О.В. Ринок цінних паперів: Навч. посіб. - К.: ЦНЛ, 2005. - 168 с.

105. Пальчевич Г.Т. Ринок цінних паперів: Навчальний посібник/ Г.Т. Пальчевич, В.В. Подплетній. - Кіровоград: Мавік, 2002. - 238 с.
106. Пилипенко І.І., Жук О.П. Цінні папери в Україні. - К., 2001.
107. Резнікова В. В. Види посередницької діяльності на фондовому ринку / В. В. Резнікова, О. В. Кологойда // Вісник Вищої ради юстиції – 2013. – № 2 (14) – 108 - 124 с.
108. Ромашко О.Ю. Регулювання міжнародних фондових ринків: Навч. посібник. -К.:КНЕУ,2000. -240 с.
109. Рынок ценных бумаг: Учеб. пособие/Под ред. В.С. Золотарева -Ростов н/Д:Феникс,2000.-352 с.
110. Тьюз Р., Бредли Э., Тьюз Т. Фондовый рынок. -6-е изд. Пер. с англ.- М.:Инфра-М,1999
111. Фондовый рынок України: Навч. посіб./ За ред. акад. В.В. Оскольського. – К.:УФБ «Скарбниця», 1994.
112. Шарп У., Александер Г., Бейли Дж. Инвестиции. – М.: ИНФРА-М, 1998.
113. Швецов Н.П., Шаповал Ю.И., Буша О.А. и др. Депозитарная деятельность на фондовом рынке (опыт АО "Межрегиональный фондовый союз").Кн.6. - К.:Вісник фондового ринку,1998. -224 с
114. Школьник І. О. Фінансовий ринок України: сучасний стан і стратегія розвитку [Текст]: Монографія / І. О. Школьник. — Суми: Вид-во «Мрія»: УАБС НБУ, 2008. — 348 с.

Електронні джерела

1. Українська біржа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ux.ua/s204>
2. Фондова біржа «Перспектива» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fbp.com.ua/EMS.aspx>
3. Методика розрахунку поточної ціни цінного папера: Затв. рішенням Правління ПАТ «Фондова біржа ПФТС» протокол № 220 від 17.01.2018р. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://pfts.ua/files/2017/Протокол_220_додаток_Методика_поточної_ціни.pdf

4. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ssmsc.gov.ua
5. Офіційний сайт Світової федерації бірж (WFE). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.world-exchanges.org>